

Házak voltak, szép polgári házak, mint az ott, a jelzőlámpával szemben. Én tősgyökeres udvarhelyi vagyok. A Tábor utca elején, a nyugdíjas blokk helyén volt az én lelki barátnőm, a Pál Margitkák háza. Az édesapja jegyző volt, ha jól emlékszem. Mi is itt laktunk ebben az utcában, úgy hívom, gyerekkorom kis utcája. Bár nem itt születtem.

Egy nagy, vörös macska volt

A Villanytelep utcai fogászat helyén laboratórium volt. Édesanyám takarítónő volt akkor a laboratóriumban, én ott születtem, s képzelje el, nekem egy macska mentette meg az életemet. Miután megszülettem, ott laktunk a laboratórium épületében, egy szolgáló vigyázott rám, de az megrészegetett s elaludt, én meg lecsúsztam, és szinte megfulladtam.

Az volt a szerencse, hogy a macska ráugrott a kilincsre. A rendelőben Orbai doktornő meghallotta, s mondta anyámnak, menjen Jucika, nézze meg, mi az. Ott találtak engem a paplan alatt, már meg voltam feketedve. Egy nagy vörös macska volt. Úgyhogy nekem mindig van macskám. Most csak négy, de van úgy, hogy hét.

Mi kezdtük az első ásóányomot

Utána itt, a Tábor utcában, mindjárt a kórházzal szemben laktunk egészen 13 éves koromig, amíg elváltak a szüleim. A másik utcában, a Gábor Áronban szánkóztunk Kun Marika

barátnőmmel, aki a legjobb barátnőm volt 5-8. osztályban. Ők kinnebb laktak.

Tulajdonképpen én a kórház udvarán nőttem fel. Édesapám kapus volt a poliklinikán, ahol most az ideggyógyászat működik, ha jól tudom. Édesanyám tizennyolc éven át Pálffy Pál doktorral dolgozott mint nővér. Amíg én a gimnáziumot jártam, addig édesanyám a Kossuth utcai épületben volt gárdás, ott volt a poliklinika. Most a kisebbik fiam dolgozik abban az épületben a Next-gennél.

És itt, hátunk mögött,

a Szuper-negyedi tömbházak helyén volt a piac.

Én itt árultam gyerekkoromban. Édesapáméknak volt egy földje a cérnagyár mögötti domboldalon. A mi családuk az elsők között volt, akik ott ásónyomot kezdtünk. A szőlőst édesapám telepítette oda, emlékszem, még drága temesvári bátyámtól hozta az első tőkét. Csak aztán a válás után elkótyavetyélte.

Amikor a kultúrház épült, mert az se volt, a szüleim ott közmunkáztak. És azoknál a blokkoknál, amikor épültek. A mai sportpályát mi töltöttük fel salakkal. Kilencedikes voltam. Vittek biza, dolgozni, káposztát, kukoricát, pityókát szedni, amíg gimnazisták voltunk. De nagyon élveztük. Hülyéskedtünk a kukoricásban.

Kevesen tudják, hogy országos szavaló voltam.

A gimnázium 375. évfordulóján Szemlér Ferenc költő helyett is én szavaltam, kaptam is tőle egy eredeti Minden halhatatlan könyvet, és egy gyönyörű levelet, ami meg van sárgulva. Azt szavaltam, hogy Udvarhelyi iskolámhoz.

A színjátszó csoportnak, ami nem színjátszó volt akkor, hanem műkedvelő csoport, voltam a tagja, és sokáig jártuk a városokat a táncosokkal. Én szavaltam, hogy Dunának, Oltnak egy a hangja satöbbi és aztán jöttek be a táncosok. Bukarestben egy fonó jelenettel nyertünk ezüstérmet a Caragiale színházban. Kilencedikes voltam akkor. A műkedvelői tevékenységemért kaptam aztán a blokkot a Győzelemben.

Óvónőként éltem le a fél életemet

A tanügyben dolgoztam 33 évig. A Kipi-Kopi napköziből mentem nyugdíjba 2004-ben. Édesanyám betegeskedett, kértem az előnyugdíjazást. Akkor vettünk egy házat Szentmártonban. 14 éve ott élek.

Muzsnában kezdtem a pályafutásomat 1971-ben. Oda helyeztek ki, miután elvégeztem az óvónőképzőt Csikban, ahol akkor nyílt a képző, amikor elvégeztem a gimnáziumot. Nagyon erős osztályunk volt, szinte tízes a negyven ember médiája. 8,50-el végeztem, s ugye csak tízessel helyeztek városra, így kaptam Muzsnát. Azt se tudtam, hol van. Ott voltam öt évig a viharsarokban, onnan jöttem aztán férjhez.

A férjem ide, a városba kapott kihelyezést, de engem nem helyeztek utána a városba. Hanem Kápolnára kellett navétáznom még két évig. Azért lett koraszülött a nagyfiam.

Akkor versenyvizsgáztam először, bekerültem a cérnagyári napközibe, a Morumban kaptunk blokkot, s megint kellett versenyvizsgáznom a Tábor negyedibe titulárisért. Tizennyolc évet dolgoztam ott, majd eljöttem a bethlenfalviba, ahol igazgató is voltam.

Nem volt ez az irigység

A férjem is egyetemet végzett, csak ő súlyos depressziós volt, súlyos beteg. Örökké a kórházban volt. Kicsik voltak a gyerekek, a kicsi fiam óvodás, a nagy ment elsőbe, amikor szívinfarktust kapott s meghalt.

Nagyon nehéz volt. A napköziben elvállaltam egyedül a negyven gyereket, hogy fel tudjam nevelni a fiaimat. Megtanultam a mozigépészetet, és filmeket vetítettem mellékállásban, sólyomanya voltam.

A két fokozatot is letenni két gyerek mellett...

Nehéz évek voltak, de szépek. Nem volt ez az irigység. Jó haverek voltunk. És a gyerekekért éltünk. Én és a hangom, a mindenünk, ami ... ők voltak, a gyermekek. Ha egyszer oda a szülő betette, én olyan voltam, mint egy anyuka, mint egy nagymama később. És a többiek is.

Szegény Jolán mondta, a cérnagyári napközi volt igazgatónője: mi olyan lelkiismeretes generáció voltunk. Még most is megismernek a gyerekek, és mi is őket, pedig tömegeket tanítottunk. A mai fiataloknak is megvan a maguk gondja és érdeme.

De ne mondja senki, hogy a mieink könnyű évek voltak.

Tudja, mennyivel mentem el kedvezményes nyugdíjba? 300 lejjel. Én azt hiszem, még annyi sem volt. Igen, 2004-ben. És ma sem nagy a nyugdíjam két fokozattal, 33 évvel. Nekem a fokozat megszerzése is nehéz volt, mert idősebb voltam, 25 éve tanítottam, amikor nekifogtam.

Mindenki azt hitte, hogy ez elbukik. De a drága Attila tanár úr, akitől mindenki úgy félt, képzelje el, kilencest adott.

Én elmondtam egy mostani óvónőképzős kis hölgynek, hogy nálunk olyan szigorúság volt Csíkban. A főóvónő az nem egy akármilyen óvónő volt, hanem egy képzett, egy művelt valaki. Volt egy kicsi fiúcskám, Zolikám – már olyan rég nem láttam, ha Csíkba megyek, meg kell kérdezzem, mi van vele – akit két éven keresztül megfigyeltem.

Addig nem tudtunk tanítani, amíg arra tízest nem adtak. S hányszor írtuk újra?

Hát most lebontották azt az óvodát is.

A nagyfiam pont akkor akart születni, amikor a földrengés volt. Mindegyre állították le a szülést. S bent voltam vele a régi múzeum épületében, befektettek a kórházba, a műtöttek közé. A nénit kikísértem a vécére, azt mondja, esik bele a vécébe. Nézem, mi történt. Hát földrengés volt! Futottak ki az emberek, kiabálták, hogy fusson maga is. Én nem éreztem a földrengést egyáltalán.

A fiam hét hónapra született 2 kilóval, visszaesett 1,80-ra, s be volt két hónapig sárgulva. Nem is volt inkubátor akkor egyáltalán. Még Vásárhelyen is egy, ha volt. S három hónap volt adva akkor is, nem két év gyereknevelési szabadság.

A kicsi fiam most kérdezte: Anyu, te akkor hogy csináltad? Fél négykor fölkeltem, hogy lássam, s szoptassam, s fél nyolckor a cérnagyári napköziben az aznapi didaktikai, szemléltető anyaggal prezentáltam az igazgatónőnél. Nem volt könnyű, de megálltuk a helyünket.

Régi sok szép emlék, tudja. Mostanában jutnak eszembe, és el kell mondanom valakinek. Sokan nem szeretik meghallgatni. Én Vertlen Anna vagyok, 67 éves.

Ebben a sorozatban olyan emberek történeteit szeretnénk megmutatni, akik ebben a városban élnek, Székelyudvarhely utcáin, parkjaiban, épületeiben jönnek-mennek vagy megállnak. Az ötletet a Humans of New York című fotóblog adta.